

Paradoks Moore'a w myśli i języku: ku jednolitej strategii wyjaśnienia

Czy wszystko, co jest prawdą, może być również przedmiotem naszej wiedzy lub przekonań? Wiele renomowanych szkół filozoficznych twierdziło, że prawda jest zawsze poznawalna. Jednak w ciągu ostatnich 80 lat filozofowie tradycji analitycznej znaleźli wiele zagadkowych przykładów, które dostarczają dowodów przeciwko temu zdroworozsądkowemu pogładowi. Jedną z takich obserwacji dokonał George Edward Moore, który zasłynął z uwagi, że z wypowiedziami w następującej formie wiąże się poczucie absurdu:

MP: p, ale nie wierzę, że p. (np. „Pada, ale nie wierzę w to”).

Choć wydaje się, że ktoś, kto stwierdza lub przyjmuje podobne zdanie, zaprzecza sobie, nie jest łatwo zrozumieć, dlaczego - samo zdanie nie jest sprzeczne i opisuje doskonale możliwy stan rzeczy. Ta obserwacja została nazwana przez Ludwiga Wittgensteina (1953) „Paradoksem Moore'a” i od lat czterdziestych XX wieku pozostaje przedmiotem gorącej dyskusji w filozofii języka, filozofii umysłu i logice filozoficznej. Dogłębne zrozumienie mechanizmów tego paradoksu jest niezbędne do spójnego konstruowania pojęć o wielkim znaczeniu filozoficznym i psychologicznym, takich jak „przekonanie”, „samoświadomość” czy „introspekcja”. Jeśli nie zostanie sformułowana ogólna strategia rozwiązania tego paradoksu, nie mamy gwarancji, że koncepcje, których używamy w naszych badaniach filozoficznych lub empirycznych, nie są bezpodstawne ani wewnętrznie sprzeczne.

Głównym celem badawczym mojego projektu jest zapewnienie jednolitej analizy Paradoksu Moore'a w mowie i myśli. W szczególności badania będą obejmowały:

- 1. Analiza różnych konstrukcji Moore'owskich w mowie i myśli.*
- 2. Krytyczna ocena istniejących opisów paradoksalności Moore'a w języku i myśli oraz podanie definicji własności paradoksalności Moore'a.*
- 3. Analiza różnych ujęć norm twierdzeń i rachunków przejrzystości samowiedzy oraz ich związku z wyjaśnieniami paradoksu Moore'a.*
- 4. Zapewnienie ujednoliconej strategii wyjaśniania źródeł paradoksalności Moore'a w języku i myśli.*

Tradycyjne podejście (przede wszystkim samego Moore'a) do Paradoksu Moore'a polegało na pojmowaniu go jako problemu dotyczącego wypowiedzi - zwykle rozpatrywano go z perspektywy pragmatyki filozoficznej, czyli badania bezpośrednich i pośrednich aktów komunikacji poprzez mowę. Podejście to skupiało się głównie na wyjaśnieniu absurdu paradoksu poprzez przypuszczenie, że narusza on pragmatyczne zasady rządzące rozmową i wypowiedzią. Inna metoda miała na celu znalezienie rozwiązania, przedstawiając Paradoks Moore'a nie jako błędną wypowiedź, ale jako problem zakorzeniony w irracjonalności przekonań. Relacja między tymi dwiema strategiami nie została jeszcze szeroko zbadana i istnieje potrzeba wypełnienia luki między wyjaśnieniem absurdu paradoksu Moore'a w mowie a jego irracjonalnością w myśli. Projekt skupia się na wypełnieniu tej luki i zapewnieniu jednolitego podejścia, które łączy te dwa rodzaje strategii.

Projekt oferuje nowatorskie i złożone podejście do Paradoksu Moore'a, który pozostaje przedmiotem gorącej i szeroko dyskutowanej kwestii we współczesnej epistemologii analitycznej. Metoda tego projektu polega głównie na analizie pojęciowej, połączonej z wykorzystaniem formalnych narzędzi logiki doksastycznej i epistemicznej oraz porównaniu z danymi dostarczonymi przez badania psychologiczno-lingwistyczne. W związku z tym projekt ten może przynieść ogromne korzyści badaniom z zakresu filozofii umysłu i języka, a także logiki filozoficznej i nauk kognitywnych.